

ความสำคัญของ เด็กและการปฏิบัติของสังคม

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า "เด็กวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า" เด็กหรือเยาวชนจึงมีความสำคัญต่อสังคม ดนเกลารัชกาลที่ 6 ไททรงกลาดว่า "แท้จริงความเจริญของชาติใด ๆ จะต้องขึ้นมาได้จากเด็กที่จะต้องเกิดเป็นผู้ใหญ่ขึ้นในภายหลัง ถ้าเด็กนั้นไม่ตั้งใจที่จะประพฤติตัวให้สมควรที่จะดำรงชาติต่อไปแล้ว ชาติก็ดำรงอยู่ไม่ได้ คนที่ดำรงชาติต่อไปได้ ก็ต้องมีความรูกว้างขวาง เพื่อที่จะต้องทำตัวให้สมควร เป็นสมาชิกของชาติที่รุ่งเรืองแล้ว" 1

ปัญหา เรื่อง เด็กและเยาวชนของชาติจึง เป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน เพราะเยาวชนของชาติย่อมถือได้ว่าเป็นพลังหรือทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ประเทศชาติจะเจริญรุ่งเรืองหรือไม่ก็อยู่ที่ เยาวชนของชาติ ดังที่มีคำพังเพยของฝรั่งว่า "Child today is a man tomorrow" หรือ "The child is the father of the man" 2 ซึ่งตรงกับภาษาไทยว่า "เด็กวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า" นั้น เป็นความจริง เว้นแต่เด็กนั้นจะมีอันเป็นไปหรือตายไปด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งก่อนที่จะเป็นผู้ใหญ่ 3



1 คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี 2509. วันเด็ก 2509 (พระนคร : ส.การพิมพ์, 2508), หน้า 1

2 สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. ปัญหาเด็กและวัยรุ่น (พระนคร : โอเคียนส์ไตร์, 2511), หน้า 2

3 ฉวีวรรณ สิรินทร์วัฒน์. บันทึกเรื่องการอบรมเยาวชนในยุคปัจจุบัน (เทศบาลนครกรุงเทพ ฉบับพิมพ์โรเนียว 2508), หน้า 2

การเห็นความสำคัญของ เด็กและ เยาวชนที่มีต่อประเทศชาติ มีใหม่ของใหม่ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับสถาบันทางครอบครัว (family) ซึ่งศาสตราจารย์ เกษม อุทยานิน กล่าวไว้ว่า 4 ส่วนประกอบของครอบครัว ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า family นี้ กินความถึงบิดามารดา บุตร ...” และอีกตอนหนึ่งกล่าวว่า 5 “เมื่อคู่สมรส มีบุตร เกิดขึ้น สังคมจึงกลับแสดงความสนใจในเขาอีกครั้งหนึ่ง และเกี่ยวข้องกับบุตรผู้เยาว์ นั้นจนกว่าเขาจะสามารถช่วยตัวเองได้ อันลักษณะการนี้จะฉานผ่านไป ก็เมื่อผู้เยาว์นั้นมีการ สมรสเป็นฝั่งเป็นฝา ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า การมีบุตร เกิดขึ้น หรือความเป็นครอบครัว เริ่มต้น นั้นย่อมเป็นการสืบต่อและรับช่วงจักราศรี แห่งระบบครอบครัวในประชาคม” จากคำกล่าว อันนี้ย่อมจะชี้ให้เห็นว่า บุตรซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนนั้น ชุมชนชาติเห็นความสำคัญว่าจะต้อง ดำรงชีวิตอยู่ เป็นผู้ใหญ่ต่อไปในภายหน้า จึงเป็นเรื่องที่ว่าสังคมจะต้องแสดงความสนใจ ในความอุปการะช่วยเหลือจนกว่าผู้เยาว์จะสามารถเลี้ยงตัวเองได้ เมื่อมีครอบครัวเป็นฝั่ง เป็นฝา แต่ตามวิถีพิจารณาให้ลึกซึ้งก็ไม่อาจที่จะทราบได้ว่า ทำไมสังคมจึงต้องให้ความสนใจ กับเด็กและผู้เยาว์

สำหรับในประเทศไทยได้มีการกล่าวถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชนไว้ดังนี้ พงศา จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวว่า 6 “บรรดาเยาวชนในวันนี้ ก็คือผู้ที่จะต้องรับภาระหน้าที่ในการบริหารและจรรโลงประเทศที่รักยิ่งของเราสืบไปในอนาคต เพื่อรักษาชาติบ้านเมืองอันเปรียบเสมือนมรดกอันล้ำค่าที่ตกทอดกันมา” พลเอก เนตร เขมะโยธิน อธิบดีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถึงเรื่องปัญหาเยาวชน และ

4 เกษม อุทยานิน สังคมวิทยา (พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2506), หน้า 202

5 เรื่องเดียวกัน, หน้า 203

6 ถนอม กิตติขจร, ประมวลคำปราศรัย สาสน์ และคำขวัญ (11 ธันวาคม 2507 - 11 ธันวาคม 2508) (พระนคร, โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2508) หน้า 28

ให้คำอธิบายไว้ดังนี้⁷ "เยาวชนนั้นเป็นทรัพยากรสำคัญยิ่งของชาติ รัฐบาลจึงเห็นว่า ปัญหาเยาวชนเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่ง เหตุผลที่เห็นได้งายก็คือ จำนวนประชากรของเราที่เป็นเยาวชน คือมีอายุต่ำกว่า 20 ปีลงมานั้น มีจำนวนมากมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งประเทศ และบุคคลเหล่านี้เองต่อไปจะเป็นผู้ได้รับมรดกตกทอดจากพวกเราทั้งหลาย เพราะผู้ใหญ่ก็คงจะมีเวลาอยู่อีกไม่กี่ปีแล้ว ก็อาจจะต้องออกจากการทำงานไป หรืออาจจะต้องพักผ่อนในบั้นปลายของชีวิต เพราะฉะนั้นเยาวชนจำนวน 18 ล้านคนในปัจจุบันนี้ ที่จะเป็นผู้ได้รับมรดกตกทอดในการพัฒนาประเทศของเราต่อไปในภายภาคหน้า เพราะฉะนั้นในการที่เยาวชนมีความสำคัญดังกล่าวนี้เอง จึงถือว่าเป็นทรัพยากรอันมีค่าอย่างหนึ่งสำหรับประเทศ เพราะจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อไปในภายภาคหน้า หรือจะกล่าวสรุปก็คือ "อนาคตของเยาวชนคืออนาคตของชาติ"⁸

ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่อง เด็กและเยาวชนนี้ มีใ้ชาวประเทศใดประเทศหนึ่ง จะเล็งเห็นถึงความสำคัญ เฉพาะ เด็กของคนเท่านั้น หากแต่เป็นปณิธานว่าควยสิทธิของ เด็ก ซึ่งสมาชิกแห่งสหประชาชาติได้ประกาศยืนยันสิทธิของ เด็ก เพื่อเน้นให้ทุกชาติทุกภาษาในเครือสมาชิก เห็นความสำคัญ ของ เด็ก คือ 9 "เด็กคือมนุษย์ที่ยังอ่อนอยู่ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องได้รับการพิทักษ์รักษาและดูแลเป็นพิเศษตลอดไป จนถึงการคุ้มครองของกฎหมายทั้งก่อนและหลังกำเนิด"

⁷ เทศบาลนครกรุงเทพ, สรุปผลการประชุมสัมมนาผลงานของศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพ ครั้งที่ 1 วันที่ 11 - 20 มีนาคม 2512 (คำบรรยายเรื่องนโยบายของรัฐเกี่ยวกับเยาวชนของ พลเอก เนตร ชะวะโยธิน ฉบับพิมพ์โรเนียว), หน้า 2

⁸ ศิลปชัย ศิรินาม, คำขวัญที่ระลึกวันเกิดศูนย์พักผ่อนหย่อนใจของเยาวชนอำเภอทุมวัน พระนคร 28 กันยายน 2508 (พระนคร : ไทยมิตรการพิมพ์, 2508), ไม่ปรากฏหน้า

⁹ คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติประจำปี 2509, วันเด็ก 2509 (พระนคร : ส.การพิมพ์, 2509), หน้า 2

ปัจจุบันปัญหาเยาวชนจึงเป็นที่สนใจอยู่ทั่วไป ในระดับรัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการเยาวชนแห่งชาติขึ้นปฏิบัติงานในเรื่องนี้ ในระดับท้องถิ่นเทศบาลต่าง ๆ โดยเฉพาะเทศบาลนครกรุงเทพ ได้จัดตั้งศูนย์เยาวชนขึ้นเพื่อเป็นทางส่งเสริมให้เด็กหรือเยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้มีประโยชน์ ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของสังคมที่จะวางแนวปฏิบัติและสนองความต้องการของเด็กใหญ่ทุกอง เพื่อความเข้าใจต่อไป จึงจะขออธิบายความหมายของคำว่าศูนย์เยาวชนเสียก่อน

คำว่า "ศูนย์เยาวชน" ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Youth Centre หรือ Teen Age Centre ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความไวต่าง ๆ กัน แต่มีความหมายคล้ายคลึงกันดังนี้

"ศูนย์เยาวชน" คือแหล่งหรือสถานที่ซึ่งจัดให้มีการชุมนุมเยาวชนขึ้น เพื่อประกอบกิจกรรมใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างนอกเวลาเรียนปกติ หรือเพื่อจัดการศึกษาพิเศษขึ้นสำหรับเยาวชนที่ไม่มีโอกาสเล่าเรียน โดยมีระเบียบการดำเนินงาน มีเจ้าหน้าที่คอยรับผิดชอบ ในอันที่จะยังให้กิจการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของศูนย์เยาวชนนั้น ๆ ¹⁰ ส่วนเทศบาลนครกรุงเทพได้ให้ความหมายของคำว่าศูนย์เยาวชนไว้ดังนี้ คือ "เป็นสถาบันศูนย์กลางให้เยาวชนของชาติในท้องถิ่น ได้มีโอกาสไปพบปะใช้เวลาว่างจากการศึกษาเล่าเรียน หรือประกอบกิจการงานใด ๆ แล้วได้พักผ่อนหย่อนใจให้เป็นประโยชน์ไปในทางที่ดี เพื่อความสามัคคี เป็นมิตรต่อกัน เล่นกีฬา หาคำรู้ ทำประโยชน์ร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการชักนำเยาวชนใช้ชีวิตวัยรุ่นไปในทางที่ดีงาม เพื่ออนาคตของตนและของชาติ" ¹¹

¹⁰ วัฒนา นวลสุวรรณ, ศูนย์เยาวชนแบบต่าง ๆ (พระนคร : แพรงการช่าง, 2505), หน้า 5

¹¹ ศิลปชัย สิรินาม, แผนงานศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพ (พระนคร : จำลองศิลป์, 2507), หน้า 12

1.1. ความรับผิดชอบในการ เสริมสร้างเด็ก

จากความสำคัญดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า เด็กและเยาวชนมีความสำคัญต่ออนาคตของประเทศไทย และเป็นเรื่องที่ยุใหญ่จะก่อให้เกิดความเอาใจใส่เลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนพร้อมทั้งฝึกฝนเด็กให้รู้จักปรับปรุงตัวเสียตั้งแต่เยาว์วัยว่า วิธีการเตรียมตัวจะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีนั้นจะอย่างไรใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้ใหญ่จะคงพิจารณานำมาอบรมสั่งสอนให้กับเด็กและเยาวชน สำหรับในสมัยก่อน ๆ มีการเอาใจใส่สนใจต่อความสนใจหรือความปรารถนาของเด็กกันเป็นส่วนน้อย ส่วนมากผู้ใหญ่มักจะถือว่า เด็กจะต้องเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่และมีหน้าที่ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่พ่อแม่เท่านั้น ฉะนั้นเด็กจึงต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้ใหญ่อย่างเคร่งครัด อย่างที่มีสุภชาติโบราณกล่าวไว้ว่า "เดินตามหลังผู้ใหญ่สุนัขไม่กัด" ซึ่งก็หมายถึงว่าถ้าเด็กปฏิบัติตามที่ผู้ใหญ่อบรมสั่งสอนแล้วก็จะ เป็นเด็กดีและประสบความสำเร็จในอนาคต ไม่มีใครมาทำอันตรายใด ๆ ได้ ฉะนั้นผู้ใหญ่ในสมัยก่อนนี้จึงถือว่าเป็นภาระหน้าที่ของตนที่จะต้องเลี้ยงดูพิทักษ์รักษาและเตรียมฝึกฝนอบรมเด็กตั้งแต่เป็นทารก เพื่อให้เด็กนั้นเจริญเติบโตขึ้นเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคม และบุตรก็มีหน้าที่ที่จะต้องเชื่อฟังปฏิบัติตามที่บิดามารดาได้อบรม บิดามารดาจะต้องเลี้ยงดูให้การศึกษามอบบุตรของตนตามสมควร จนกว่าบุตรนั้นจะบรรลุนิติภาวะ¹² และถ้าดูตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1537 ยังบัญญัติไว้ด้วยว่า "บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องอยู่ภายใต้อำนาจปกครองของบิดามารดา และผู้ใช้อำนาจปกครองย่อมมีสิทธิในตัวบุตร เช่น การกำหนดที่อยู่ การทำโทษตามสมควร กำหนดให้ทำงาน" เป็นต้น หรืออาจนำคำพิพากษาของศาลไทยบทหนึ่ง กล่าวไว้ว่า "รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี" ซึ่งมีความหมายว่าถ้ารักวัวก็ให้ผูกไว้ให้ตี ฉะนั้นมันอาจจะหนีไปได้ แต่ถ้ารักลูกก็ให้เขี่ยนตีมาก ๆ ก็เนื่องมาจากว่าถ้าลูกคือ อบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี แต่ไม่ยอมเชื่อฟังก็ควรที่จะลงโทษให้หนัก ๆ

¹² เกษม อุทยานิน, สังคมวิทยา (พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2506), หน้า 208

แต่ในปัจจุบันนี้ นักจิตวิทยาที่ดี นักสังคมวิทยาที่ดี พยายามค้นหาวิธีการและ
เสนอแนวคิดที่ใหญ่ใหญ่ เปลี่ยนความเชื่อจากที่ว่า 13 เด็กคือผู้ใหญ่ตัวเล็ก ๆ (Children
as miniature adults) จึงควรได้รับการเลี้ยงดูและถูกอบรมอย่างผู้ใหญ่ นั่นเสีย
โดยเสนอแนะให้ผู้ใหญ่พิจารณา รุ้จักธรรมชาติและการพัฒนาของร่างกาย จิตใจและ
ความต้องการของเด็กตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เด็กแสดงออก พร้อมทั้งเสนอแนะ
ว่า 14 ในระหว่างการเจริญเติบโตเด็กจะต้องได้รับการเลี้ยงดูอย่างที่เป็นพิเศษ
ได้รับการแนะนำทั้งในค่านิยมทางสังคม ทางอารมณ์ และมักจะพบเสมอว่า ผู้ใหญ่
หรือเด็กวัยรุ่นที่ดี ที่มีพฤติกรรมดีคึกคักนั้น ตามองย้อนหลังไปจะพบว่าในวัยเด็กไม่ได้รับ
การดูแลอย่างดี ไม่ได้รับการฝึกฝนใหม่ทัศนคติและพฤติกรรมที่ถูกต้องตามที่เด็กต้องการ
จากการศึกษาชีวิตประวัติของผู้ที่มีความบกพร่องทางสมองหรือพวกที่ประกอบอาชีพอาชญากรรม
มักจะพบว่าบิดามารดาไม่ได้อาใจใส่เด็กอย่างเพียงพอ และไม่เข้าใจถึงวิธีการเลี้ยงดู
เด็ก ซึ่งเป็นเหตุให้เด็กเกิดความขงคับใจ และเกิดอารมณ์ขัดแย้งอยู่ตลอดเวลา เมื่อ
เด็กเข้าโรงเรียนก็มักประสบความล้มเหลวทางการเรียน เข้ากับเพื่อนฝูงไม่ได้ สิ่ง
เหล่านี้เป็นผลให้เด็กปรับตัวไม่ได้ดีเมื่อโตขึ้น ดังนั้นการพัฒนาตามธรรมชาติของเด็ก
และเยาวชนจึงเป็นเรื่องที่จะเสนอในลำดับต่อไป

1.2. การพัฒนาตามธรรมชาติของเด็กและเยาวชน

ตามที่ได้อธิบายมาแล้วว่า การอบรมสั่งสอนในสมัยใหม่นั้นควรจะพิจารณาในด้าน
พฤติกรรม และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ หรือการพัฒนาตามธรรมชาติของเด็ก โดยเฉพาะ
การเปลี่ยนแปลงในตัวเด็กเกี่ยวกับ ร่างกาย จิตใจ และสังคม ตลอดจนความต้องการ
จะปรากฏให้เห็นชัดเมื่อเข้าสู่อายุวัยรุ่น ซึ่งอาจจะเรียกว่าเด็ก เยาวชน หรือวัยรุ่น และ

13 สุธา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม, ปัญหาเด็กและวัยรุ่น (พระนคร :
โอเคียนส์ไตร์, 2511), หน้า 2

14 เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน

ถ้าจะกำหนดอายุก็ประมาณไคว่ตั้งแต่ 11 - 20 ปี¹⁵ แต่ก็มี ความแตกต่างระหว่าง เด็กหญิงกับเด็กชาย เด็กหญิงมักจะเข้าสู่วัยรุ่นก่อนเด็กชายเล็กน้อย เด็กหญิงเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นตั้งแต่อายุ 11 ปี เด็กชายอายุ 13 ปี แต่ที่ทันสมัยเมื่ออายุ 21 ปี ซึ่งวิธีการเปลี่ยนแปลงของเด็กอาจแบ่งได้ดังนี้¹⁶

1.2.1. ทางร่างกาย

เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เด็กหญิงมักจะมี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เด็กจะอวบอ้วน มีสะโพกผาย หนอกใหญ่กว่าเดิม ไม่ซาก็มีประจำเดือน ส่วนเด็กชายจะสูงขึ้นปีละประมาณ 6 - 9 นิ้ว ความมั่งคั่งของโครงร่างนี้จะปรากฏว่า มีน้ำหนักเพิ่มปีละประมาณ 6 - 9 ปอนด์ กระดูกแข็งขึ้น ไขมันมีครบ กล้ามเนื้อใหญ่มีน้ำหนักประมาณ 1 ใน 4 ของร่างกาย หัวใจโตช้าลง ความดันโลหิตอาจจะตก เด็กวัยนี้ไวยวะสืบพันธุ์จะเจริญอย่างรวดเร็ว การทำงานของต่อมต่าง ๆ จะเจริญขึ้น เด็กชายเสียงแตก บางคนหน้าเป็นสิว มีหนวดเคราขึ้นบนใบหน้า นอกจากนี้เด็กวัยนี้ต้องการพักผ่อนมาก และรับประทานอาหาร

1.2.2. ทางจิตใจและอารมณ์

อารมณ์มักจะเปลี่ยนแปลงเสมอ เช่นไม่ให้ความร่วมมือ คือ ประพฤติดี ทำอะไรตามใจตนเอง ใจใจมีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง เช่น ฝันกลางวัน (Day-dream) ฝันเฟื่อง (Phantasy) บางครั้งชอบนั่งคนเดียวคิดถึงตัวเอง คิดถึงความสวยงาม คิดถึงความไม่สวยของตน อยากเป็นพระเอกในภาพยนตร์ แต่บางทีก็แสดงความคิดในลักษณะที่ตี การแต่งโคลงฉันท กายกอลอน มีสมุดบันทึกประจำวันของตนเอง ถ้ามีการกระทบกระเทือนจิตใจเพียงเล็กน้อย เด็กอาจหนีออกจากบ้านไปได้ ถ้าหากเป็นเด็กเก็บตัวมีเรื่องกลุ้มใจ

¹⁵ ยัง พิตยานิม, จิตวิทยาว่าด้วยปัญหาเด็ก (พระนคร : โอเคียนส์โตร์, 2508), หน้า 296

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน

ไม่อาจระบายนามคัมภีร์ของใจได้ เด็กอาจฆ่าตัวตายก็ได้ เด็กวัยนี้ต้องการความยุติธรรม รักความยุติธรรม และหากเห็นตัวเอง หรือเพื่อนได้รับความยุติธรรม พวกเขาจะตองตอสู้อย่างเต็มที่ เพราะรักพวก ซอัสตยตอพวก ตองการมีอิสระ

1.2.3. ทางสังคม

ระยะนี้เด็กต้องการรวมกลุ่มกับเพศเดียวกัน รักเพื่อนฝูงยิ่งกว่าบิดามารดา เสียอีก ชอบแต่งกายเหมือน ๆ กัน ต่อมาเป็นระยะที่เด็กมักจะชอบเพศตรงข้าม เด็กบางคนแยกไปเป็นคู่ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมนี้ทั้งผลดีผลเสีย เพราะการรวมกลุ่มทำให้เด็กไม่โดดเดี่ยว เด็กที่ขาดความอบอุ่นทางบ้านมักจะยึดเพื่อนเป็นหลัก การมีเพื่อนทำให้สนุกสนาน เพลิดเพลินในยามว่าง มีเพื่อนมากยอมก่อให้เกิดความเข้าใจกัน และรู้จักเรื่องสังคมดี โดยเฉพาะเรื่องเพศตรงข้าม และทำให้รักหมักรักคณะ แต่การมีเพื่อนมากทำให้ขาดความรับผิดชอบในการเรียนและการทำงาน ทำให้เกิดการแข่งขันในกลุ่มของตน และกลุ่มอื่น จนกระทั่งผิดใจกันยกพวกตีกัน ทำให้เกิดการถูกเหยียดหยามผู้ที่ไม่มีกลุ่ม หรือต่อสมาชิกกลุ่มอื่น การที่เด็กเปลี่ยนแปลงตัวมาเข้ากับสังคมนี้ มีเด็กเป็นจำนวนไม่น้อยที่พากันละทิ้งครอบครัว เพื่อออกไปแสวงหาความบันเทิง เรืองรมนอกบ้านกับผู้ที่อายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ทั้งนี้เพราะเขารู้สึกว่าเขาได้รับความสนุกสนานมากกว่าการรวมกิจกรรมในครอบครัว สำหรับนอกรบ้านเด็กใดมีโอกาสคนควาเสาะแสวงหาการผจญภัยใหม่ ๆ ที่น่าตื่นเต้น แต่อย่างไรก็ตามการที่เด็กออกจากครอบครัวมา เรียนรูประสพการณ์ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตัวของ เขาโดยลำพังตนเองปราศจากการควบคุม หรือแนะนำที่ถูกต้องแล้ว ผลที่ได้รับยอมจะเป็นอันตรายอย่างยิ่งแก่ตัวเอง และสังคมส่วนรวมในที่สุด ¹⁷ ซึ่งเป็นเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะกล่าวต่อไป

¹⁷ ปกรณ์ อังศุสิงห์, เอกสารประกอบความรู้ เล่มที่ 2 การประชุมเพื่อสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 4 ประจำปี 2506 เรื่องการพักผ่อนหย่อนใจและศูนย์เยาวชน (พระนคร : โรงพิมพ์สวนทองถิ่น, 2506), หน้า 51

1.3. ความต้องการของเด็กตามธรรมชาติ

เกี่ยวกับความต้องการของเด็กได้มีประกาศของสมัชชาสหประชาชาติเกี่ยวกับ
เรื่อง "สิทธิของเด็ก" เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 1959 (Resolution 1386 (XIV))
ดังนี้ 18

1. เด็กต้องการมีชื่อ เชื้อชาติ และสิ่งอื่น ๆ พร้อมทั้งฐานะความเสมอภาคตั้งแต่เกิด โดยมีต่องานถึงว่าพ่อแม่จะมีเชื้อสายใด
2. เด็กต้องการการปกป้องรักษาจากแม่ ด้วยความรักและความเอ็นดูจากครอบครัว และไม่ควรแยกเด็กในเยาว์วัยไปจากแม่
3. เด็กต้องการได้รับการทำนุบำรุงในสถานสุขภาพ ร่างกาย ทั้งแม่และเด็กควรได้รับการดูแลรักษาให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และ เด็กที่เจ็บป่วยควรได้รับการรักษาพยาบาลด้วย
4. ความต้องการอันจำเป็นขั้นมูลฐานอีกประการหนึ่งคือ อาหาร และ ที่อยู่อาศัย เด็กมีความต้องการอาหารเป็นพิเศษในวัยต่าง ๆ กัน เด็กควรจะได้อยู่อาศัยในนานซึ่งสามารถป้องกันความทารุณจากสภาวะอากาศได้
5. การศึกษาเป็นการจำเป็นสำหรับเด็ก โดยเฉพาะการศึกษาจะช่วยส่งเสริมความรู้ให้แก่เด็ก ในการที่จะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ทำให้เด็กรู้จักเขาสังคม รู้จักการวางตัวและมีศีลธรรมจรรยา
6. เด็กควรเล่นและพักผ่อนซึ่งต้อง เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป
7. เด็กต้องการ ให้เป็นที่ยอมรับของสังคมว่า เขามีสิทธิ และความเสมอภาคโดยปราศจากการกีดกันในเรื่อง เชื้อชาติ สัญชาติ ความเชื่อ นิกาย ภาษา ความคิดเห็น สกุด และฐานะ

¹⁸ Georges Sicault, The Needs of Children (New York : Free Press of Glencoe, 1963), P. 31 แปลโดยผู้เขียน

8. เด็กจะต้องได้รับความคุ้มครองป้องกันการใช้แรงงานโดยใช้เหตุ
ในเมื่ออายุยังน้อยอยู่ ขณะเดียวกันก็ต้องป้องกันมิให้เด็กในวัยทำงานถูกเอารัดเอาเปรียบ
9. เด็กมีความต้องการพิเศษในด้านร่างกาย จิตใจ เด็กที่มีปัญหาทางสังคม
เช่น เด็กกำพร้า ต้องได้รับความเอาใจใส่ปกป้องรักษาจากสังคม เด็กที่มีปัญหาอื่น ๆ จะต้อง
ได้รับการอบรมและเอาใจใส่ตามความต้องการของแต่ละบุคคล

ในเรื่องของความต้องการของเด็กนี้ ได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษา
ได้พยายามรวบรวมพฤติกรรมด้านความต้องการของเด็กไว้หลาย ๆ กันคือ นักจิตวิทยาให้
ทัศนะว่าเด็กมีความต้องการดังนี้¹⁹

1. ความต้องการทางร่างกาย ได้แก่ความต้องการอาหาร ต้องการน้ำดื่ม
ต้องการออกกำลัง ต้องการพักผ่อน และสิ่งอื่น ๆ อีก ความต้องการเหล่านี้จำเป็นต่อชีวิต
อย่างเห็นได้ชัด ร่างกายจะขาดไม่ได้เลย

2. ความต้องการทางใจและทางสังคม ความต้องการทางใจและสังคมนี้
เป็นความต้องการขั้นที่สองที่ร่างกายสร้างขึ้นมาจากรากฐานเบื้องต้นของชีวิต จะขอแยก
กล่าวดังนี้

ก. ความต้องการความสำเร็จ ความสำเร็จย่อมให้ความพึงพอใจ
และความภาคภูมิใจแก่ร่างกาย ความสำเร็จเป็นแรงจูงใจอันสำคัญยิ่งในอันที่จะส่งผลให้
ไปสู่งานอื่น ๆ ทดไปอีกในอนาคต เด็ก ๆ ทุกคนต้องการความสำเร็จในชีวิตมากไม่น้อย
กว่าผู้ใหญ่ต้องการ

ข. ความต้องการความเด่น เด็กทุกคนต้องการที่จะมีความเด่นในตัว
ในการกระทำกิจกรรมใด ๆ เขามีความปรารถนาแรงกล้าที่จะชนะเพื่อน ๆ ความต้องการ
เด่นนี้เกือบจะเรียกว่ามีมากเกินไปในวัยเด็ก ฉะนั้นจึงมักพบว่า เด็กบางคนเมื่อหาทางเด่น
แบบถูกต้องไม่ได้ ก็จำเป็นต้องหาทางเดินในทางที่ผิด เช่น โกง ต้องขโมย ต้องพูดเท็จ
และอื่น ๆ เพียงเพื่อที่จะได้ทำตัวให้เป็นคนเด่นขึ้นมาให้ได้ ซึ่งสังคมควรส่งเสริมความเด่น
ของเขาให้ถูกทางให้เด่นสมกับแรงปรารถนาของเขาเอง

¹⁹ เดโซ สวานานท์, จิตวิทยาครูและบุคลิกครอง (พระนคร : โอเดียนสโตร์,
2510), หน้า 80

ค. ความต้องการยอมรับจากคนอื่น เมื่อเด็กทำอะไรก็ตาม เขาหวังที่จะได้รับการนิยมนิยมชอบและเห็นดีเห็นงามจากผู้ใหญ่ และเพื่อน ๆ ของเขาทุกครั้ง และเมื่อความยอมรับนับถือเป็นสิ่งที่เขาปรารถนา การไม่ให้การยอมรับเขา เด็กจะรู้สึกเหมือนว่าเขาถูกทำโทษ และอาจจะหาทางออกในทางที่เป็นภัย หรือในทางที่ไม่เป็นที่พึงปรารถนา เช่น เขาอาจจะรังแกเด็กที่ต่ำกว่า เป็นต้น

จึงเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่หรือสังคมที่จะเพิ่มเติมความคิดเห็นของเด็ก โดยการยอมรับการกระทำของเขาบ้าง เด็กก็จะพอใจ และภูมิใจ และทั้งจะเป็นแรงจูงใจอันสำคัญในอันที่จะก่อให้เกิดความคิดกระทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไปอีก

ง. ความต้องการเห็นอกเห็นใจ เด็กย่อมปรารถนาที่จะได้รับความเห็นอกเห็นใจจากคนอื่น ๆ เหมือนกัน การที่เขาไม่ได้รับความเห็นอกเห็นใจจากคนอื่นเลย ในการทำที่มีผิดพลาดของเขา รังแต่จะสร้างความไม่สบายอารมณ์แก่เขา และอาจจะเป็นอันตรายอย่างใหญ่หลวงในวันข้างหน้าถ้าหากเด็กจะมีความรู้สึกไม่สบายอารมณ์มากขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาแก่ผู้ใหญ่มากขึ้น

จ. ความต้องการ ความปลอดภัย เด็กทุกคนต้องการความรู้สึกปลอดภัย เขาจะรู้สึกปลอดภัยถ้าหากว่าเขาจะได้รับความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เขาจะรู้สึกปลอดภัยที่โรงเรียนหากว่าบุคคลในโรงเรียนจะให้สิ่งนั้นแก่เขา เหมือนกับที่เขาได้รับจากบ้าน

เด็กบางคน ไม่ได้รับความรู้สึกปลอดภัยจากทั้งที่บ้านและโรงเรียน เขาอาจจะต้องดิ้นรนเสาะแสวงหาความรู้สึกปลอดภัย อบอุ่นจากแห่งอื่นต่อไปอีก และแม้ว่าเขาจะเป็นอะไรหรือจะถูกลงโทษอย่างไร เขาก็ยอม หากว่าสถานที่นั้น ๆ หรือสถานการณ์นั้น ๆ จะให้ความรู้สึกปลอดภัยแก่เขา เขาก็จะผูกพันสัมพันธ์กับสถานที่และสภาวะการณ์นั้น ๆ

ฉ. ความต้องการการผจญภัย เป็นความต้องการอันสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งของเด็กทุกคน จะพบว่าเด็กทุกคนมีความอยากรู้อยากเห็นในตัว เด็กอยากทดลองของใหม่

อยากทำให้เห็นจริง ผู้ปกครองหรือครูจะต้องมีการช่วยเหลือแนะนำผู้ช่วย จะต้องคอย
ระวังไม่ให้มีอันตรายร้ายแรงใด ๆ เกิดขึ้น

ส่วนความต้องการของเด็กมองในทัศนะของนักการศึกษา นักการศึกษา
ได้พยายามรวบรวมสรุปถึงความต้องการของเยาวชนไว้ว่า 20

"การที่จะอบรมเยาวชนให้โดยลดี เพื่อให้เยาวชนได้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีนั้น
จำเป็นจะต้องรู้ความต้องการของ เยาวชนควยวามีความต้องการอะไร ซึ่งก็พอรวบรวม
ได้ดังนี้

1. ต้องการอิสระภาพทางใจ เช่น ต้องการแยกตัวจากคนแปลกหน้า
ซึ่งอาจแยกค่านิยมคิคติใจของตนจากผู้อื่น ลักษณะของเด็กมักต้องการอย่างนี้ ผู้ใหญ่
มักไม่เห็นใจ พ่อแม่จึงควรคำนึงถึง เรื่องการให้ความอิสระแก่เด็กบ้าง
2. อิสระภาพทางเศรษฐกิจ เด็กในวัยนี้อยากมีเงินทองในบ้าง อยาก
มีเงินเป็นส่วนของตน อยากหาเงินได้
3. ความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม ต้องการใคร่จกกัน ใ้มีโอกา
สสังสรรค์กันระหว่างเพื่อนทั้งสอง เพศ
4. การใช้เวลาว่าง เยาวชนต้องการใช้เวลาว่างตามถนัดของตน
5. ต้องการปรัชญาของชีวิต หรือหลักการในการดำเนินชีวิตของตนเอง

ฉะนั้นจากหลักการของประกาศสัมชชาสพร ประชาชาติว่าควยสิทธิของ เด็ก
กิติ จากความต้องการของเด็กซึ่งนักวิจัยการศึกษา และนักจิตวิทยาได้รวบรวมไว้ดังกล่าว
แล้วข้างต้นนี้ก็พอจะเป็นแนวทางเสนอแนะให้ทราบว่าเด็กวัยที่เราเกี่ยวข้องกับอยู่นั้น มีความ
ต้องการอะไรบ้างที่อาจจะง่ายสำหรับผู้ใหญ่ในการส่งเสริมความงอกงามให้แก่เยาวชน

สรุป

จากความต้องการต่างๆ ของเด็กและเยาวชน ตามกฎบัตรของสมัชชาสหประชาชาติที่ดี จากความต้องการของเด็กที่นักจิตวิทยา และนักการศึกษาได้กล่าวไว้ที่ดี ได้ให้ความเห็นไว้ตรงกันประการหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาโดยเฉพาะก็คือ "เด็กต้องการเล่นและพักผ่อนหย่อนใจ" ซึ่งจะได้อกล่าวถึงองค์การที่จะช่วยแนะนำและส่งเสริมการเล่นและพักผ่อนหย่อนใจของเด็กที่เรียกว่า "ศูนย์เยาวชน" (Youth Centre) ซึ่งเป็นงานในหน้าที่หนึ่งขององค์การปกครองท้องถิ่น 21 โดยเฉพาะเทศบาลนครกรุงเทพ ซึ่งรับผิดชอบต่อการเล่นและการพักผ่อนหย่อนใจของเด็กให้เป็นไปโดยถูกต้องถูกทาง จึงได้มีบริการเกี่ยวกับเรื่องนี้ขึ้น ซึ่งถือว่าสังคมได้มีส่วนรับผิดชอบต่อกิจกรรมนอกร้านของเด็กด้วย ในสังคมสมัยใหม่ เพื่อพัฒนาธรรมชาติความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจของเด็กให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป ในบทต่อไปจะได้อกล่าวถึงประวัติของศูนย์เยาวชน